

יכול היה לעמד בו, עד שהקדוש ברוך הוא הראה לו את הכל בדמותו כל דבר ודבר. במה הוא הראה לו? באש לבנה ובאש שחרה ובאש אדמה ובאש ירקנה. מה כתוב? (שמות כה) וראה ועשה בתבניתם ככל אשר מראה בזה. עם כל זה התקשה משה.

בא וראה, אף על גב שהראה לו עין בעין, לא רצה משה לעשות. ואם תאמר שהוא לא ידע לעשות או שחכמה לא היתה עמו - בא וראה, בצלאל ואהליאב וכל שאר אותם האחרים, אף על גב שלא ראו כמו משה, מה כתוב? וירא משה את כל המלאכה והנה עשו אתה וגו'. אם הם שלא ראו עשו כך - משה שראה על אחת כמה וכמה. אלא משה, אף על גב שהסתלק מהמשפך מהעבודה שלו, הכל היה בידו ועל ידו, והוא נקרא על שמו, ועל זה כתוב וראה ועשה.

דבר אחר - משה הסתלק מזה ונתן מקומו לאחר, עד שאמר לו הקדוש ברוך הוא, ראה קראתי בשם בצלאל, ואתו אהליאב. וכתוב, ועשה בצלאל ואהליאב וכל איש חכם לב. אם הכבוד הזה היה של משה, שהוא יעשה אותו - יתקיים בו תמיד (יותר תמיד).

ועם כל זה, כיון שהוא צוה ובמצותו נעשה, הוא עשה הכל. ועוד, כל מעשה אינו עומד אלא בסיוע המעשה, ועל פן ויקם משה את המשפך. רצו להקימו כל אותם חכמי הלב, ולא היה מתקיים, משום כבודו של משה, עד שבא משה והקימו. והרי פרשוה.

ויקם משה את המשפך. רפי יהודה פתח, (מכ"ה ז) אל תשמחי

דקודשא בריך הוא אחמי ליה כלא בדיוקניה, כל מלה ומלה. במה אחזי ליה. באשא חוורא, ובאשא אוכמא, ובאשא סומקא, ובאשא ירוקא. מה כתיב, (שמות כה) וראה ועשה בתבניתם אשר אתה מראה בהר. עם כל דא אקשי ליה למשה.

הא חזי, אף על גב דאחזי ליה עינא בעינא לא בעא משה למעבד. ואי תימא דאיהו לא ידע למעבד, או חכמתא לא הוה עמיה. תא חזי, בצלאל ואהליאב, וכל אינון שאר אחרנין, אף על גב דלא חמו כמשה, מה כתיב, וירא משה את כל המלאכה והנה עשו אותה וגו', אי אינון דלא חמו, עבדו כה. משה דחמא, על אחת כמה וכמה. אלא משה, אף על גב דאסתלק מן משפנא מעבידתא, כלא הוה בידיה, ועל ידיה, ואיהו אקרי על שמייה, ועל דא כתיב וראה ועשה.

דבר אחר, משה אסתלק מן דא, ויהיב דוכתיה לאחרא, עד דאמר ליה קדשא (דף רמ"א ע"ב) בריך הוא (שמות לא) ראה קראתי בשם בצלאל, ואתו אהליאב. וכתיב ועשה בצלאל ואהליאב וכל איש חכם לב. אי יקרא דא, הוה דמשה, דאיהו יעביד ליה, יתקיים ביה תדיר. (ס"א יתיר תדיר)

ועם כל דא, כיון דאיהו פקיד, ובפקודיה יתעביד, איהו עביד כלא. תו, כל עבידתא לא קיימא, אלא בסיומא דעובדא, ועל דא, ויקם משה את המשפך. בעו לאקמא ליה כל אינון חכימי לבא, ולא הוה מתקיים, בגין יקריה דמשה, עד דאתא משה, ואוקים ליה. והא אוקמוה.

ויקם משה את המשפך. (שמות מ) רפי יהודה

פתח, (מכ"ה ז) אל תשמחי אויבתי לי כי נפלתי קמתי וגו'. מאן אויבתי